

Центральноукраїнський державний
університет імені
Володимира Винниченка

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

**СУЧАСНИЙ ЛІНГВІСТИКО-
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДИСКУРС:
МОВНІ ЗАСОБИ, НАРАТИВИ,
СИМВОЛИ, ПЕРСОНАЛІЇ**

29 квітня – 9 червня 2024 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2024

УДК 001.8"313":[81'1+001.102](062.552)

С 91

Організаційний комітет:

Євген Соболев – доктор юридичних наук, професор, ректор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Олена Габелко – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Ольга Кирилук – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології та журналістики Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Людмила Кричун – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології та журналістики Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Сучасний лінгвістико-інформаційний дискурс: мовні засоби, наративи, символи, персоналії : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 29 квітня – 9 червня 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. – 100 с.

ISBN 978-966-397-402-6

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Сучасний лінгвістико-інформаційний дискурс: мовні засоби, наративи, символи, персоналії» (29 квітня – 9 червня 2024 року).

УДК 001.8"313":[81'1+001.102](062.552)

© Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2024

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2024

ISBN 978-966-397-402-6

© Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres», 2024

ЗМІСТ

Навчальна лабораторія як невід’ємний елемент процесу підготовки майбутніх перекладачів Барабаш О. В.	5
Функціонування англійських фемінітивів в українському медійному просторі Боклах Д. Ю.	7
Діагностика та формування професійної компетентності майбутніх перекладачів для авіаційної галузі Буданова Л. Г.	10
Віддзеркалення сучасного лінгвістико-інформаційного дискурсу в українських говірках: із спостережень над уживанням лексеми <i>війна</i> Гороф’янюк І. В.	14
Концепт <i>розумова діяльність</i> в англійськомовних прозових творах ХХ–ХХІ-го століть Гром О. І.	17
Дискурс як предмет лінгвістичного дослідження Єльнікова Н. І.	20
Особливості втілення антивоєнної теми в оповіданнях Рея Бредбері «Гра в котика-мишки» та «Гржа» Козлова А. Г.	24
Мовні засоби впливу молодого вченого Кузьменко А. О.	26
Discipline <i>military translation</i> as a key of training professionally oriented youth Kuprikova S. V.	28
Pebbling: Rebranded Animalistic Strategy Memeization Larchenko V. V.	32
Формування сучасного лінгвістико-інформаційного дискурсу американської англійської Максимова А. Я.	36
Стилістичні поради Василя Сімовича у «На теми мови» Магущак І. Р.	40

Вербалізація концепту <i>СВРОПА</i> в українському медійному дискурсі періоду війни 2022 року Мушировська Н. В.	42
Фонетико-фонологічна компетенція у професійній підготовці вчителя-філолога в закладах вищої освіти Павлик Н. В.	51
Лінгвістична прагматика як важливий складник магістерської підготовки вчителя української мови й літератури спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова й література) Павлова І. Г.	55
Мовні засоби психологічного впливу пропаганди Підкамінна Л. В.	59
Синергетична інтерпретація лінгвокультурного концепту в сучасній лінгвістиці Розвод Е. В.	64
Дослідження студентами-філологами тенденцій розвитку письмового молодіжного соціолекту Руденко М. Ю.	66
HATE SPEECH and the problem of forming the English language competence of students of NaUKMA Sydorova O. Yu.	70
Поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці Солодюк Н. В.	73
Ways of using suggestopedia in educational technologies Soroka T. V.	76
Переклад наукової літератури: особливості методики викладання Ходаковська О. О.	80
Українські новотвори періоду російсько-української війни Хороз Н. С.	83
Українська мова як об'єкт медіаманіпуляції в 2023–2024 рр. Цівун Н. М.	87
Вербально-невербальний профіль конфліктиву як комунікативної одиниці англійськомовного художнього дискурсу Черненко О. В.	91
Дослідження директивних перформативів у давньоанглійській мові Шевченко В. М.	94

ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТАМИ-ФІЛОЛОГАМИ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ПИСЬМОВОГО МОЛОДІЖНОГО СОЦІОЛЕКТУ

Руденко М. Ю.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської та слов'янської філології
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Донецька область, Україна*

Мова – незамінний засіб спілкування. Саме завдяки мові люди виражають себе, пізнають оточуючий світ. Сучасну епоху можна характеризувати як час молодіжної мови, яка завдяки комунікації в електронному середовищі суттєво впливає на людей різних вікових категорій.

Феномен сучасності – письмова молодіжна мова, насичена соціальними діалектами. Відома з давніх-давен у художній літературі й поезії, газетах і часописах, рекламі, пісенній творчості, листуванні нетрадиційна письмова мова стала особливо популярною серед молоді з кінця ХХ ст. з розвитком Інтернету, мобільного зв'язку. Вона змінила мовний стиль хлопців та дівчат, що характеризується розкутістю, грою, творчістю, активним запозиченням сленгових одиниць з інших мов, різних жаргонів.

На філологічному факультеті Донбаського державного педагогічного університету більш як п'ять років активно проводиться робота серед студентів-філологів із вивчення соціальних діалектів. З цією метою на кожен навчальний рік визначаються проблеми для дослідження, шляхи, методи збирання та узагальнення інформації, підбиття підсумків. Один із напрямів дослідження в поточному навчальному році – письмовий молодіжний соціолект. Студентами узагальнено значний обсяг літератури із зазначеної теми, як вітчизняної, так і зарубіжної, постійно вивчається нестандартне молодіжне мовлення в Донецькому регіоні, а також узагалі в соціальних мережах, на різних форумах, молодіжних сайтах, блогах, групових чатах, платформах для дистанційного навчання. Узагальнення отриманих даних дозволяє зробити низку висновків.

Соціальні діалекти в письмовій формі мають давню історію. Уже в поетичних творах ХVІІ ст. зустрічаються сленгові слова й вислови. Й-П. Гоудаїллієр [3, р. 33] описує яскравий військовий арго часів першої світової війни, зафіксований у солдатських листах, листівках, військових щоденниках, газетах, романах. У ХХ ст. в багатьох країнах, особливо в США, сленг дуже поширений у газетах і часописах при

рекламуванні товарів та послуг. Стрімкий сплеск письмових форм спілкування молоді спостерігається в наші дні завдяки цифровим технологіям, комунікації в електронному середовищі.

Важливим є висновок дослідників, що в молодіжних соціолектах спостерігається тенденція найбільшого зближення писемної та усної мов.

Аналіз в електронних засобах комунікації письмової мови молодих людей Донецького регіону показує, що вона багато в чому аналогічна до молодіжної лексики в інших місцевостях України, країнах. Мова юнаків і дівчат змістовна, рухлива, оригінальна. Ось найпоширеніші приклади регіонального сленгу: *заголяк* «утрата, зникнення чогось», *хомірі* «задвірки, околиці», *бухарест* «молодіжна вечірка», *дятел* «тупиця», *обдовбаний* «під впливом наркотиків».

За сучасних умов сфера використання письмового молодіжного сленгу значно розширилася. Крім основного джерела – комунікації в електронному середовищі, він використовується в художній та навіть науковій літературі, на сторінках молодіжних газет та журналів, у текстах пісень, рекламі. Наприклад, М. Дерещька (Universität Ermland-Masuren, Olsztyn, 2019) звертає увагу на тексти пісень у жанрі реп, хіп-хоп, наповнені арготичною, сленговою лексикою. Особливо подібне поширено в популярних американських молодіжних реп-піснях.

Привертають увагу такі якості письмової молодіжної мови, як 1) експресивність і емоційність, 2) гумористичність, яскравість і креативність (*спокуха* «не бійся», *накрилося мідним тазиком* «зіпсувалося, зникло»), 3) свіжість, стислість і ефектність (*воєнка* «військова служба», *ОК* «все в порядку, добре, правильно»).

Письмова молодіжна мова динамічна, рухлива, нестійка. Вона постійно поповнюється свіжими сленговими одиницями, що в Донецькому регіоні пов'язано значно з динамічними бойовими діями на даній території, політичною нестабільністю, активною міграцією молоді.

У письмовій комунікації молоді регіону зустрічаються соціальні діалекти, які: 1) є соціальними маркерами та мовними домінантами часу, відрізняються частотністю вживання, сумісністю: *розбірка* «з'ясування відносин», *відмазати* «уникнути відповідальності»; 2) характерні саме для даної території: *баклан* «що намовляє на інших», *махач* «бійка», *гаплик* «кінець, невдача».

Письмова молодіжна мова в деяких випадках буває таємною. Подібне зустрічається, коли той, хто говорить, належить до якоїсь спільноти, групи, яка приховує свої наміри, дії. У таких випадках зазначена лексика перетинається з арго, що дає підстави говорити про конспіративну функцію молодіжного соціолекту. Приклади конспіративної молодіжної лексики характерні для угруповань наркоманів, ЛГБТ; іноді

зустрічаються в спільнотах фанатів. Дж. Сантосо та співавтори [6, h. 1, 4, 7], наприклад, зазначають, що спільнота ЛГБТ в Індонезії продуктивно використовує мову арго для спілкування в соціальних мережах. Зазначений соціолект нерідко створюється на базі іноземних мов, що робить його незрозумілим для непосвячених.

Гендерний характер сленгу в регіоні, як і в інших місцевостях України, країнах переважно типовий: у дівчат він увічливий, спокійний; хлопці частіше використовують і віддають перевагу більш грубому, вульгарному. Підтвердження знаходимо в дослідженнях Н. Хараред [4, p. 125], В. Октавія [5, h. 324]. У деяких молодіжних мовах жіночий сленг останнім часом стає грубшим. Молоді жінки в Японії іноді висловлюються про хлопців грубо, у т. ч. як про продукт та комерцію: *kiru kun* – «хлопець, якого дівчина тримає при собі, доки не знайде кращого»; *kimootoko* – «огидний, неприємний хлопець» [1, с. 60–61].

Ідентифікаційною ознакою письмового молодіжного соціолекту є відхилення від мовних норм, свобода та гра. Під час формування словника соціальних діалектів за допомогою електронної комунікації молодь регіону використовує різноманітні джерела та засоби. Очевидно виділяються запозичення: 1) іншомовні: *чилл* (англ. *chill*) «проходжуватися з друзями», *хайп* (англ. *hype*) «галас, істерика», *токсик* (англ. *toxic*) «токсичні відносини», *олди* (англ. *old*) «літня людина або той, хто старше». З інших мов запозичень значно менше. Наприклад: *клошара* (франц. *clochard*) «бродяга», *ксива* (ідиш *ksiva*) «документ, записка», *кайф* (арабск. *keyif*) «задоволення, насолода»; 2) із різних жаргонів, у т. ч. кримінального. Продуктивні морфологічні словотвірні процеси (афіксація (*прикольно, замочилово, клікуха*), усічення, аббревіатура, словоскладання), творчо застосовується лексико-семантичне словотворення, поширені еративи, гібридизація письмового коду (використання піктограм, стікерів, смайликів, кумедних картинок, фотографій; граматичні, фонетичні інновації: *бугага* «вираз сміху», «хрю-хрю» «радість»). Подібні прийоми підкреслюють, виявляють, передають наші почуття та емоції, замінюють посмішку, зображають певну гримасу).

У більшості мов найбільш продуктивними способами утворення молодіжного соціолекту при комунікації в електронному середовищі є скорочення, афіксація, словоскладання, іншомовні запозичення (часто запозичуються англійські акроніми: *AFAIK* “as far as I know”, *LOL* “laughing out loud”, *FTW* “for the win”, *LMGTFY* “let me Google that for you” [2, p. 463]), метафоризація, еративи, гібридизація письмового коду. Для словотвірних моделей, при творенні окремих соціолектних одиниць, характерним є участь двох, або декількох способів

словотворення із залученням різних шарів лексики одночасно [1, с. 215]. При спілкуванні в соціальних мережах молоді люди часто використовують сленг, утворений поєднанням літер та цифр, заміною літер на цифри.

Вивчення письмових молодіжних соціальних діалектів студентами-філологами сприяє розумінню процесів взаємодії літературної та нестандартної мови, ролі арго, жаргону та сленгу в спілкуванні, а також тенденцій їх поширення в різних мовах; розширює можливості невимушеного спілкування з однолітками із різних куточків земної кулі.

Література:

1. Кравець О. І. Молодіжні соціолекти в лінгвокультурному середовищі Японії: словотвірний та функційний аспекти : дис. ... доктора філософії : 035 – Філологія. Київ, 2023. 239 с.

2. Gheno V. The Italian-English “Cocktail” on Italian Social Networks. *Quaderni di Linguistica e Studi Orientali*. 2019. 5. P. 459–475. DOI: <http://dx.doi.org/10.13128/QULSO-2421-7220-25977>.

3. Goudaillier J-P. 14 – 18: Les corps meurtris – dénominations argotiques des engins de mort et des blessures qu'ils occasionnaient. *Linguistica*. 2018. 58. P. 33–50. DOI: 10.4312/linguistica.58.1.33-50.

4. Harared N. Slang Created and Used in 1cak.com Site: A Sociolinguistics Study. *Humaniora*. 2018. Vol. 9, No. 2. P. 119–127. DOI: 10.21512/humaniora.v9i2.4262.

5. Oktavia W. Variasi jargon chatting WhatsApp grup mahasiswa Tadris bahasa Indonesia. *Jurnal KATA: Penelitian tentang Ilmu Bahasa dan Sastra*. 2018. 2(2). H. 317–325. DOI: 10.22216/jk.v2i2.3644.

6. Santoso J., Wahyudi A. B., Sabardila A., Purnomo E., Tiyo A., Setiawaty R. Sumber dan sikap bahasa terhadap fenomena argot komunitas LGBT di media sosial. *Jurnal Pendidikan Bahasa dan Sastra Indonesia*. 2023. Vol. 19, No. 1. H. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.25134/fon.v19i1.5830>.

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНЕ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

**СУЧАСНИЙ ЛІНГВІСТИКО-
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДИСКУРС:
МОВНІ ЗАСОБИ, НАРАТИВИ,
СИМВОЛИ, ПЕРСОНАЛІЇ**

29 квітня – 9 червня 2024 року

Підписано до друку 10.06.2024. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 5,81. Тираж 100. Замовлення № 0724-05.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres»
79000, м. Львів, вул. Технічна, 1
87-100, м. Торунь, вул. Лубіцка, 44
Телефон: +38 (050) 658 08 23
E-mail: editor@liha-pres.eu
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6423 від 04.10.2018 р.